

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-848

26.8.2025

Watercircles Forsikring ASA

Bygning - innbo (kombinert)

Fuktskader – plutselig skade? – fal. § 3-3 annet ledd.

Det ble oppdaget vann- og muggskader i sikredes bolig 18.3.24. Foretaket engasjerte takstmann som gjennomførte befaringer 9.4 og 15.4. Takstmannen konkluderte med at vannskadene skyldtes rørbrudd oppstått som følge av frostskafer. Foretaket utredet saken og konkluderte deretter med at boligen hadde stått ubebodd siden juli 2022. Foretaket avsto å dekke skaden under henvisning til fal. § 8-1 (4), jf. fal. § 4-6. Foretaket la til grunn at det ikke var informert om risikoendring ved at boligen var ubebodd og hadde vært det over lengre tid. Foretaket bestred også at skaden hadde oppstått plutselig. De oppståtte skadene hadde utviklet seg over tid og var derfor ikke dekningsmessige. Foretaket anførte videre at vilkårmessige begrensninger for vannskade i ubebodd bygning, kom til anvendelse. Subsidiært anførte foretaket at sikkerhetsforskrift om nedtapping av røranlegg ved fravær over tre uker, var brutt. Sikrede bestred avslaget og anførte at foretaket ikke hadde redegjort for sitt standpunkt vedr. svik etter fal. § 8-1 fjerde ledd, ei heller om vilkårene i bestemmelsen var oppfylt. Anførselen kunne derfor ikke føre frem, jf. fal. § 4-14. Sikrede bestred i alle tilfelle at det var gitt uriktige opplysninger i saken. Sikrede bestred at sikkerhetsforskrift knyttet til utilstrekkelig oppvarming var brutt. Subsidiært ble det gjort gjeldende at sikrede bare var lite å legge til last, jf. fal. § 4-8 2. pkt. Sikrede anførte at skaden var oppstått plutselig i vilkårenes forstand og avviste at foretaket kunne nekte erstatning på øvrige grunnlag. Nemndas flertall kom til at vannskadene ikke var dekningsmessige da de ikke var oppstått plutselig. Nemndas flertall kom videre til at foretaket hadde informert tilstrekkelig om innføringen av kravet til plutselig skade, herunder at vilkåret ikke var uklart.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for vann-/fuktskader under sikredes boligforsikring.

Sikredes bolig er forsikret med «Villa Standard med hussoppforsikring», hvor følgende vilkår er aktuelle:

(...)

A Bygningsskadeforsikring

Forsikringen dekker plutselige og uforutsette skader på forsikret bygning som er angitt i punkt A.1 og D, med unntak og begrensninger som følger av disse vilkår, generelle vilkår og Forsikringsavtaleloven.

(...)

A.6.2 Begrensninger og aktsomhetskrav

(...)

2 Endring av risiko

Sikrede plikter straks å underrette selskapet dersom det skjer endringer i risikoen angitt i forsikringsbeviset ved at premiebestemmende forhold endre jf. FAL §4-1.

(...)

Sikrede oppdaget 18.3.24 vannskade i boligen. Skaden ble meldt til foretaket den 20.3.24.

Boligen eies av søskenparet JL og JGL med 50 % hver. JL er forsikringstaker. Søskenenes far bodde i boligen frem til sin død i 2015. Boligen ble deretter benyttet sporadisk av familiemedlemmer av de sikrede, inntil JL's datter med familie benyttet boligen som fast bolig frem til juli 2022, da boligen ble fraflyttet. Sommeren 2023 ble boligen igjen benyttet av besøkende til familien. Fra andre halvår 2023 ble boligen forsøkt leid ut. Det er opplyst at det ble inngått avtale om utleie hvor leietaker skulle leie boligen etter påsken 2024.

Foretaket gjennomførte 9.4.24 befarings med takstmann N, som i takstrapport av samme dato ga følgende beskrivelse av skadeårsak og skadeomfang:

Hva forårsaket skaden, og hvorfor?

Årsak: Rørbrudd i etasjeskillet mellom 1 og 2 etg i tilknytning til badet i 2 etg..

Kunde opplyser at det har stå på varme i huset..

Datteren var i ferd med å flytte ut grunnet ny beboer skulle inn.

Kunde var på stedet for å se til huet.

Da oppdaget han at gulvet i stua fløt og hadde kuvet.

Han oppdaget at det var vannskader i huset og stengte hovedkranen umiddelbart.

Det er ikke avdekket nøyaktig hvor rørbruddet er og type, men det er lokalisert til å være i taket på vaskerommet.

Når oppstod skaden

Skadedato korrekt: ☒Ja ☐Nei

Tidligere eller utviklet skade: ☒Ja ☐Nei

Det er usikkert hvor lenge skaden har vært, men kunde opplyser at første gang han oppdaget dette va
20.3.24.

Det har oppstått mye mugg i kjeller og en del i hovedetasjen. Det er usikkerhet rund hvor lege det har pågått.

Kunde har ikke sett dette før befarings dagen.

Oppsummering

Det har oppstått et rørbrudd i et vannrør i taket på vaskerom i 1 etg.

Dette har medført at det er blitt total vannskadet i 1 etg og kjeller.

Det er også oppstått mye mugg i begge de berørte etasjene.

Ny besiktelse ble utført 15.4.24 av J, som uttalte:

Hva forårsaket skaden, og hvorfor?

Rørbrudd i vannrør til dusj på bad 2. ett.

Når vi setter på vann med hovedstoppekran høres tydelig vanddusj inne i vegg mellom bad og soverom i 2. etasje fra bak blandebatteri i dusj.

NSU har enter min besiktigelse vært på Skade street å åpnet konstruksjoner og avdekket flere rørbrudd hvor rør er presset fra hverandre i loddede skjøter. Det faktum at det er avdekket flere rørbrudd på ulikeplasser i boligen gjør at det med overveiende sannsynlighet kan antas at skaden skyldes frost.

Hendelsesforløp: Besiktigelse 15/4-2024. Ved besiktigelse opplyser kontaktperson (J.G.L) at eiendommen eies av han selv og hans søster (J.L.) med 2 like deler.

Videre forklarer han at eiendommen har vært utleier over flere år og at skifte av leieboer skulle gjøres i påsken ved at hans datter var i ferd med å flytte ut, og ny leieboer skulle flytte inn i påsken. Han hadde ikke leiekontrakter for noen av leieforholdene.

Ved en senere besiktigelse og intervju utført av (S.) på oppdrag av (foretaket) opplyser (J.G.L.) at datter hadde flyttet ut for ca 1 år siden. Når (S.) kontakter datter opplyser hun at hun og familien flyttet fra huset juli 2022.

Med bakgrunn i de innhentede opplysninger legges det til grunn at huset har stått ubebodd siden juli 2022, altså ca. 20 måneder.

Foretaket engasjerte deretter utreder for ytterligere avklaringer vedrørende faktum. I utredningsrapporten ble det blant annet lagt til grunn at huset ikke hadde vært bebodd etter juli 2022.

Foretaket avslo 30.4.24 å dekke skaden:

(...)

Innledningsvis var det uklart for oss hvem som disponerte boligen på det tidspunktet skaden ble oppdaget. Det ble i samtale med takstmann (J.) opplyst at det var datter til skademelder, (J.G.L.), som hadde bodd der, men at hun var i ferd med å flytte ut. Det var planlagt at ny leietaker skulle flytte inn etter påske. I samtale med (S.) ble det opplyst at datteren til (J.G.L.) hadde flyttet ut for ca 1 år siden. Da S. kontaktet (datter) direkte kunne hun opplyse at de hadde flyttet ut for ca 2 år siden, da i juli 2022. Hun var dermed ikke i ferd med å flytte ut på skadetidspunktet og boligen har vært ubebodd over lengre tid. Ved oppslag mot Folkeregisteret har det ikke vært registrert beboere på adressen siden oktober 2022.

Dette følger av Forsikringsavtalelovens § 8-1, jf 8-1, 4 ledd at dersom sikrede bevisst gir uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret, så kan sikrede miste ethvert erstatningskrav mot selskapet.

(...)

Ved tegning av forsikringen er det opplyst at boligen blir benyttet av forsikringstager sin far, (...).

Følgende fremkommer også av forsikringsbeviset, ref:

Vi viser dermed videre til følgende bestemmelse i Forsikringsavtalelovens § 4-6

(...)

Forsikringen er tegnet inn på bakgrunn av at sikredes far bor i boligen. Realiteten er at boligen på skadetidspunktet ikke var bebodd og hadde vært ubebodd over lengre tid.

Denne risikoendringen har ikke selskapet blitt informert om.

A.6.2 Begrensninger og aktsomhetskrav

2 Endring av risiko

Sikrede plikter straks å underrette selskapet dersom det skjer endringer i risikoen angitt i forsikringsbeviset ved at premiebestemmende forhold endres jf. FAL §4-1.

(...)

I denne saken er det av vesentlig betydning hvilket tidspunkt siste leieboer flyttet ut. Vi viser til våre vilkår i villaforsikringen:

2.2 Ubebodd bygning

Er bygningen ubebodd, erstattes bare brann- og naturskade, se pkt. A.1.1, A.1.2 og A.1.3.

Bygningen regnes som ubebodd når den ikke lenger brukes som fast bolig og en vesentlig del av innbo og løsøre er fjernet, jf. FAL § 4-6. Uansett anses boligen som ubebodd når den ikke har vært i bruk som fast bolig de siste 12 måneder før skaden.

Slik det fremstår har boligen i (L.) stått ubebodd på skadetidspunktet. Den har også stått ubebodd i mer enn 12 måneder. Bestemmelsen om ubebodd bygning vil dermed komme til anvendelse. Det innebærer at det bare er skader som er forårsaket av brann eller naturskade som vil være dekket av forsikringen. I denne saken skyldes ikke skadene brann eller naturskade.

Subsidiært viser vi til vedlagte skaderapport hvor det fremkommer at årsaken til skadene skyldes rørbrudd på flere ulike steder som følge av frost.

Det er et klart brudd på sikkerhetsforskriften at vann har stått på i bolig ved fravær over lang tid:

Sikkerhetsforskrifter er aktsomhetsregler som er fastsatt for å forebygge og begrense skade/tap. Er en sikkerhetsforskrift overtrådt, kan Selskapets ansvar settes ned eller falle bort, jf. FAL4.

Vilkårenes sikkerhetsforskrift sier følgende:

For å unngå frost-, rør- og vannskader skal sikrede sørge for at bygning er tilstrekkelig oppvarmet eller sørge for nedtapping av røranlegg. Utvendig vannbasseng/annen badeinnretning som boblebad, badestamp o.l. skal tømmes for vann eller holdes tilstrekkelig oppvarmet. Produsentens anvisning skal følges. Når boligen forlates ved fravær over 3 uker skal hovedstoppekran stenges og rørledning avlastes ved at tappekraner åpnes. Ved nedtapping/avstenging skal det i tillegg kontrolleres at stoppekran er tett.

Dersom boligen er fritidsbolig eller annen ubebodd bygning, gjelder dette allerede ved fravær over 3 dager. Det fremkommer at vannet i boligen har stått på ved fravær. Sikkerhetsforskriften er objektiv sett brutt og vi mener du her er mer en lite å legge til last for bruddet, jf. FAL § 4-8.

Videre mener vi at det er årsakssammenheng mellom bruddet på sikkerhetsforskriftene og skaden som har inntruffet. Risikoen for vannskade er alminnelig kjent, og sikkerhetsforskriftene om sikring er viktige for å redusere risikoen for vannskader

Videre hadde dere ett klart handlingsalternativ og kunne ha sørget for at vanntilførselen var stengt av. Som det fremkommer av sikkerhetsforskriftene, kan Selskapets ansvar settes ned eller falle bort jf.pkt.10.2 og FAL 4. Avkortning kan dermed finne sted. En avkortning kan ligge mellom 0-100% basert på graden av skyld og forholdene ellers. I dette tilfellet mener vi at en avkortning pålydende 100% er riktig. Da det også er påvist frostskaader i rørledningen på flere ulike steder må det legges til grunn at bygningen på ingen måte har vært tilstrekkelig oppvarmet.

(...)

I avslaget la foretaket videre til grunn at skaden ikke hadde oppstått plutselig, at boligen var planlagt revet og at erstatning således var vilkårmessig unntatt.

Foretakets avslag ble påklaget til Finansklagenemnda ved klage av 29.10.24.

Sikrede krever dekning for vannskaden.

Sikrede bestrider at foretaket kan anføre uredelig brudd på redegjørelsesplikten etter fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket har ikke redegjort for sitt standpunkt om brudd på denne bestemmelsen, og heller ikke om vilkårene i bestemmelsen er oppfylt, jf. fal. § 4-14. Uansett er vilkårene for å påberope uredelig brudd på redegjøringsplikten ikke oppfylt. Foretaket har ikke oppfylt de strenge beviskravene for å dokumentere bevisst uriktige opplysninger.

Dersom det er gitt gale opplysninger, må dette ramme JGL som ga opplysningene. JL var ikke til stede og kan ikke identifiseres med JGL.

Sikrede bestrider at foretaket kan påberope seg «ubebodd-klausulen» i vilkårene. Klausulen er ikke fremhevet i forsikringsvilkårene, og den skulle dessuten vært formulert som en sikkerhetsforskrift, jf. fal. § 4-8.

Sikrede bestrider at foretaket kan påberope seg risikoendring, jf. fal. § 4-6. Foretaket har ikke gitt beskjed om sitt standpunkt vedrørende risikoendring i samsvar med fal. § 4-14.

Sikrede bestrider at han har brutt opplysningsplikten etter fal. §§ 4-1, jf. 4-2.

Sikrede anfører at det ikke er tatt forbehold, og premieberegningen er heller ikke uttrykkelig gjort avhengig av at sikrede far bodde i den forsikrede bolig, jf. fal. §§ 4-6 og 4-7.

Sikrede bestrider at sikkerhetsforskrift knyttet til utilstrekkelig oppvarming er brutt. Subsidiært gjøres det gjeldende at det bare er lite å legge sikrede til last, jf. fal. 4-8 2. pkt. En evt. avkortning må uansett begrenses til 10 %.

Sikrede anfører at foretaket brøt redegjørelses-/informasjonsplikten da det innførte et nytt og generelt krav til plutselighet i forsikringsvilkårene i 2020. Kravet om plutselighet kan derfor ikke anvendes på følgeskadene av rørbruddet, jf. fal. § 3-3. Sikrede anfører subsidiært at forsikringsvilkårene må tolkes slik at det ikke stilles krav til plutselighet for følgeskader når rør sprekker på grunn av frost. Det følger av plutselighetskravet at vilkårene inneholder unntak og begrensninger. Når forsikringsvilkårene presiserer at følgeskade av frost er dekningsmessig, må dette nettopp anses for å være et slikt unntak. Ettersom avtalen bryter med gjennomsliktighetskravet, må uklarhetsregelen dessuten få avgjørende betydning. Hvis det er krav om plutselig for følgeskaden, bryter dette med gjennomsliktighetskravet og må anses som urimelig, eventuelt må plutselighetskravet relativiseres.

Hvis kravet om plutselig skade opprettholdes anfører sikrede at kravet er oppfylt fordi følgeskaden har manifestert seg i et tidsrom på 12–13 timer. Verken delamineringen av parketten eller muggsoppen er noen god indikasjon på at vannutstrømning i boligen har pågått over tid, slik det legges til grunn fra foretakets side.

Sikrede bestrider at bygningen stod foran rivning, og anfører at foretaket ikke kan legge til grunn vilkårmessig begrensning av oppgjøret hvoretter erstatningsgrunnlaget er begrenset til bygningens brukbare materialer, tatt ned og lagt ferdig for salg/transport.

Sikrede krever sine sakskostnader for Finansklagenemnda erstattet.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at sikrede bevisst har gitt uriktige opplysninger om omstendighetene rundt hvorvidt eiendommen var bebodd eller ikke, og at

han visste eller måtte forstå at dette kunne føre til en utbetaling av en erstatning som han ikke hadde krav på, jf. fal. § 8-1 (4). Foretaket anfører at avslaget tilfredsstiller kravene gitt i fal. § 4-14.

Foretaket anfører at sikrede har forsømt sin opplysningsplikt etter fal. § 4-1, ved ikke på noe tidspunkt å informere om at eiendommen var fraflyttet. Det er ikke tvilsomt at bygningen var ubebodd på skadetidspunktet.

Foretaket anfører at skadene ikke har oppstått plutselig. Ifølge sakens sakkyndigrapporter er det tydelig at lekkasjen har pågått over tid, og at det observeres delamineringsskader og muggsoppforekomster som har utviklet seg over lengre tid enn noen dager. Etter vilkårene er det vannskaden som skal utvikle seg plutselig – ikke selve rørbruddet, jf. FinKN 2021-824. Slik foretaket ser det, har den aktuelle skade utviklet seg over lengre tid.

Foretaket anfører at sikkerhetsforskrift vedrørende tilstrekkelig oppvarming, samt stengning av hovedstoppekran der bygning var ubebodd, er brutt. Det er klar årsakssammenheng mellom overtredelse av sikkerhetsforskrift og skaden, og sikrede er mer enn lite å legge til last, jf. FinKN 2013-385, 2012-316 og 2011-013. Foretaket avkorter etter dette erstatningen med 100 %.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for vann- og fukt-/råteskader i bolig, herunder om det foreligger

1. uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd,
2. endring i risiko etter fal. § 4-6, evt. brudd på opplysningsplikten etter fal. § 4-1 flg.;
3. brudd på sikkerhetsforskrifter, jf. fal. § 4-8;
4. «plutselig» skade,
5. mangelfull informasjon fra foretaket om endringer i vilkårene, jf. fal. § 3-3, og
6. uklare vilkår.

Nemnda legger til grunn at foretaket ikke lenger påberoper seg at bygningen står foran riving.

Sikrede krever også dekning for advokatutgifter.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen, Merete Anita Utgård og Silje Foldøy Grutle, bemerker:

Flertallet mener foretaket må gis medhold.

Flertallet ser først på spørsmål 4 om skaden er omfattet av forsikringens ansvarsbærende klausuler, dvs. om skaden inntraff «plutselig».

Foretaket anfører at skaden ikke inntraff plutselig.

Sikredes forsikring har følgende klausul:

A Bygningsskadeforsikring

Forsikringen dekker plutselige og uforutsette skader på forsikret bygning som er angitt i punkt A.1 og D, med unntak og begrensninger som følger av disse vilkår, generelle vilkår og Forsikringsavtaleloven.

Den videre dekningskatalogen omfatter ifølge A.1.4 nr. 1 «bruddskade på bygningsrørledning for ... vann», og nr. 2 skade ved «utstrømming» av vann ved bl.a. «brudd».

Vilkårene er derfor lagt opp slik at dekningen skal henføres under to punkter; ett punkt for bruddskade og ett punkt for følgeskadene i form av vannskader. Det innledende kravet om

«plutselig» gjelder etter ordlyden både bruddskaden og vannskadene.

Begrepet «plutselig» er ikke definert i vilkårene. «Plutselig» betyr i utgangspunktet «momentant», men kan også forstås som «over natten». I HR-2024-2040-A avsnitt 53-54 har Høyesterett følgende uttalelse om uttrykket:

Uttrykket 'plutselig' betyr at skaden skjer fort, med lite eller intet forvarsel, se Bull og Wilhelmsens Forsikringsrett side 250. Det er i langvarig nemndspraksis lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom én dag eller 12 til 13 timer faller innenfor uttrykket 'plutselig', mens skader som utvikler seg over lengre tid, faller utenfor, se Finkn-2024-723. Slik denne saken ligger an, tar jeg ikke stilling til dette på generelt grunnlag.

Formålet med dette forsikringsvilkåret er å unnta fra dekningen skader som utvikler seg gradvis over tid. I Bulls Forsikringsrett side 219 heter det:

'Plutselig' peker i slike tilfelle mot at det må være snakk om en skade som 'slår til' der og da, og ikke en skade som utvikler seg gradvis over tid. Når selskapene ikke vil dekke slike utviklings-skader, er grunnen gjerne at sikrede i disse tilfellene iallfall i prinsippet vil ha mulighet til å treffe forholdsregler – skaden kommer ikke som noen overraskelse for ham.

Dommen viser også i avsnitt 55 til en svensk dom som ligger på linje med ordlyden ovenfor:

Den samme forståelsen av uttrykket 'plutselig' i tilsvarende forsikringsvilkår er lagt til grunn i svensk rett, se Högsta Domstolens dom 25. januar 2024 i sak T 4849-22, avsnitt 23:

Att skadan ska vara 'plötslig' innebär att förloppet är momentant; det ska inte gå att förhindra dess utveckling eller omfattning. En sådan begränsning av det som täcks av försäkringen avser att undanta skador som utvecklar sig över tid.

Referansene til «der og da» og «momentant» synes å legge opp til et strammere tidsperspektiv enn «over natten» med 12–13 timer som nemnda har lagt til grunn. Referansene til at sikrede ved utviklingsskader har mulighet til å treffe forholdsregler og at det ikke skal «gå att förhindra dess utveckling eller omfattning» tilsier også at det må dreie seg om en momentan skade. Også ved skadeutvikling som skjer i løpet av 12–13 timer kan sikrede i prinsippet ha en mulighet til å unngå skadeutviklingen. Det er derfor uklart om Høyesterett tolker plutselig i tråd med nemndspraksis eller som «momentant». Derimot gir dommen ikke holdepunkter for et lengre tidsperspektiv.

Ifølge J var årsak til skaden at:

(...)rør er presset fra hverandre i loddede skjøter. Det faktum at det er avdekket flere rørbrudd på ulike plasser i boligen gjør at det med overveiende sannsynlighet kan antas at skaden skyldes frost(...)

J beskriver skadeutvikling og omfang slik:

Bygget har stått ubebodd i ca. 20 måneder. Det lar seg ikke tidfeste når rørbruddet har oppstått, og det har ikke latt seg avdekke når stoppekran ble åpnet og utstrømming oppstod. Mengden vann samt de avdekkede skader i form av kraftig delaminering av parketter og kraftig muggsopp-utvikling tilsier at vannutstrømming har pågått over lang tid.

Ut fra denne rapporten har skadene som følge av vannutstrømming pågått «over lang tid». Dette betyr at følgeskaden ikke er plutselig i den forstand at den har skjedd momentant eller over natten.

Sikrede anfører at skadetidspunktet trolig var i første halvdel av februar 2024, og at skaden har utviklet seg i tiden det tok fra skaden ble meldt og til foretaket, som først gjennomførte besiktigelse i midten av april 2024. Flertallet kan ikke se at dette er tilstrekkelig dokumentert. Sikrede har videre fremlagt en artikkel fra Norsk Institutt for kulturminneforskning som illustrerer at utvikling av muggsopp kan skje raskt. Dette er ikke tilstrekkelig til å sannsynliggjøre at taksten er feil.

Derimot er det uklart for flertallet om rørbruddet har inntruffet plutselig eller utviklet seg over tid. Rørene er presset fra hverandre i loddede skjøter, men det fremgår ikke om denne prosessen har pågått over tid eller skjedd plutselig. Ifølge rapporten er det ikke mulig å tidfeste når rørbruddet oppsto. Verken foretaket eller sikrede synes å ha vurdert rørbruddet spesielt, men konsentrert seg om følgeskadene. Spørsmålet om dekning for rørbruddet ble tatt opp av sekretariatet, som konkluderte med at bruddet var plutselig. Dette ble akseptert av foretaket, men da under forutsetning av at skaden ble dekket med punktrepasasjon med fradrag for avkortning for brudd på sikkerhetsforskrifter og egenandel. Sikrede aksepterte ikke dette. Flertallet kan derfor ikke se at foretaket er bundet av en slik aksept. Skadeprosessen for bruddskaden er ikke belyst, og flertallet har derfor ikke grunnlag for å vurdere om dette er en plutselig skade.

Flertallet ser deretter på spørsmål 5 om foretakets informasjonsplikt.

Sikrede anfører at foretaket ikke har informert tilstrekkelig om innføringen av kravet til plutselig skade, som ble innført som generelt kriterium i 2020. Tidligere fal. § 3-3 annet ledd sa at foretaket måtte gi «en redegjørelse for de endringer» som ble gjort sammen med de nye vilkårene, og i motsatt fall ikke kunne påberope seg endringen.

Fornysesbrevet for 2020 angir under overskriften «Villa» som «presisering» at «Forsikringen dekker plutselige og uforutsette skader på forsikret bygning som er angitt i punkt A. 1 og D». De tidligere vilkårene hadde ikke noe slikt generelt inngangskrav. Begrepet «plutselig» var knyttet til enkelte skadesituasjoner som typisk kunne utvikle seg over tid – f.eks. nedsoting – men de fleste dekkede skadesituasjoner gjaldt omstendigheter som typisk inntreffer «plutselig», f.eks. brann, eksplosjon, takras, utstrømming av vann etter rørledningsbrudd forutsatt at bygningen er bebodd etc. I tillegg inneholder forsikringen en lang rekke unntak for skader som typisk ikke utvikler seg over tid. Det generelle inntrykket er derfor at skader som utvikler seg over tid ikke er omfattet, og at endringen derfor generelt har karakter av en presisering i samsvar med alminnelige forsikringsrettslige prinsipper om at forsikring ikke omfatter skader som utvikler seg over tid, jf. for så vidt uttalelsene referert ovenfor fra HR-2024-2040-A.

Sikrede anfører at ordet «presisering» er misvisende. Flertallet er ikke enig i det, jf. at det dreier seg om å presisere vilkårene i forhold til et grunnleggende og alminnelig forsikringsrettslig prinsipp. Grunnen til at «presisering» kan fremstå som misvisende i denne saken har først og fremst sammenheng med at utstrømmingen skjedde i en periode hvor bygningen var ubebodd og derfor ikke ble oppdaget, men tvert om fikk utvikle seg over lang tid. Dette er ifølge vilkårene pkt. A 6.2 nr. 2.2 en endring i risikoen som er i strid med forutsetningene i avtalen, og det kan ikke kreves at foretakets informasjon skal ta hensyn til en slik risikoendring som det i utgangspunktet ikke vil dekke. For den normale situasjonen at bygningen er bebodd vil utstrømming ikke kunne utvikle seg på denne måten.

Uansett fremkom det klart av den informasjonen som ble gitt at det nå var en generell forutsetning for dekning at skade inntraff plutselig og uforutsett. Hensikten med informasjonsplikten er at sikrede skal kunne undersøke om det er mulig å få en bedre dekning i et annet foretak. Om sikrede mente det generelle kravet om «plutselig» skade ikke ga en tilfredsstillende forsikringsdekning hadde sikrede derfor anledning til å sjekke om vilkårene hos andre foretak ga en bedre dekning. Flertallet mener derfor informasjonen gir en tilstrekkelig «redegjørelse for de endringer» som ble gjort, jf. fal. § 3-3 annet ledd.

Flertallet ser dernest på spørsmål 6 om vilkårene er uklare.

Sikrede anfører at vilkårene er uklare. Begrepet plutselig er et helt vanlig kriterium i forsikringsvilkårene og har sammenheng med at forsikring ikke skal dekke påregnelige

skader og skader som sikrede har mulighet for å unngå fordi de utvikler seg over tid, jf. HR-2024-2040-A. Skadebildet i saken her er nettopp et eksempel på den situasjonen man ønsker å unngå ved å bruke dette begrepet. Flertallet kan ikke se at et slikt kriterium er verken uklart eller ugjennomsiktig. Når kravet står i innledningen til vilkårene, følger det også klart at det gjelder for samtlige ansvarsbærende klausuler. At det også gjentas i noen, men ikke alle de ansvarsbærende klausulene, kan virke rotete og burde vært ryddet opp i, men flertallet kan ikke se at vilkårene blir uklare fordi et kriterium gjentas i enkelte klausuler. Inngangsbestemmelsen fremstår som helt klar og utvetydig.

Sikrede anfører at begrepet må relativiseres. Flertallet kan ikke se at ordlyden gir grunnlag for dette.

Flertallet behøver etter dette ikke ta stilling til de øvrige anførselene.

Når skaden ikke er omfattet av forsikringen er det heller ikke grunnlag for dekning av advokatkostnader.

Nemndas mindretall, Hege Sundby og Fanny Helle, bemerker:

Mindretallet er av en annen oppfatning enn flertallet og mener klager må gis delvis medhold.

Saken gjelder krav om erstatning over avtalt bygningsforsikring etter vann- og fuktskader i sikredes bolig. Saken reiser videre spørsmål om selskapet kan avvise kravet fordi skaden ikke er plutselig, om det er brudd på sikkerhetsforskriften eller redegjøringsplikten, eller det er grunnlag for en ansvarsbegrensning etter fal. § 4-6.

Mindretallet er for det første av den oppfatning at virksomheten ikke kan påberope seg at det er gitt uriktige opplysninger ved skadeoppgjøret. I foretakets avslag 30.4.24 gis det ingen nærmere grunngiving eller standpunkt, jf. fal. § 4-14, kun en gjengivelse av fal. § 8-1.

Mindretallet er dernest av den oppfatning at selskapet heller ikke kan påberope seg ansvarsbegrensninger på grunn av endring i risikoen, jf. fal. § 4-6, 4-2 og 4-1. I foretakets avslag 30.4.24 gis det heller ikke her noen nærmere grunngiving eller standpunkt, jf. fal. § 4-14, kun en gjengivelse av hjemlene.

Foretaket har videre anført brudd på sikkerhetsforskriften, ved at den aktuelle boligen ikke hadde avstengt hovedstoppekran og led av manglende oppvarming. Mindretallet er av den oppfatning at foretaket må gis medhold i at sikrede her er mer en lite å laste. Foretaket kan da avkorte erstatningen og har gjort dette med 100 %.

Mindretallet bemerker at i henhold til nemndspraksis skal det mye til for at det er grunnlag for å avkorte 100 % ved privatforsikringer. Mindretallet viser til at avkortning i saker som denne normalt ligger på 20–30 % og finner 30 % riktig i denne saken, ut fra arten av den sikkerhetsforskrift som er overtrådt, skyldgraden, skadeforløpet og forholdene for øvrig. Sikrede hadde ikke skrudd av hovedstoppekranen, men har anført at automatsikringen tilknyttet varmepumpen hadde gått, og at dette medførte manglende oppvarming.

Foretaket har deretter gjort gjeldende at de aktuelle skadene ikke har oppstått plutselig. Vilårene angir at «Forsikringen dekker plutselige og uforutsette skader på forsikret bygning ...». Vilårene er deretter utformet slik at dekning henføres under henholdsvis punkt for selve rørbruddet og dernest et punkt for følgeskader i form av vannskader.

Plutselighetskravet kom inn som et generelt kriterium i sikredes fornyelsesbrev av forsikringen i 2020. Fra 2019 og tidligere var ordet «plutselig» bare benyttet i forhold til noen få konkrete bestemmelser i bygningsforsikringen. Tidligere fal. § 3-3 annet ledd sa at foretaket måtte gi «en redegjørelse for de endringer» som ble gjort sammen med de nye

vilkårene. I motsatt fall ville ikke foretaket kunne påberope seg endringen. Endringen knyttet til kravet om at skaden må være «plutselig» fra 2019 til 2020 er av foretaket teksten «presisering» i overskriften i bygningsforsikringen. Mindretallet støtter sikredes anførsel om at innføringen av plutselighetskravet ikke er en presisering, men en betydelig innsnevring i forsikringens dekningsomfang.

Hensikten med redegjørelsesplikten etter fal. § 3-3 annet ledd er at forsikringstakeren skal få tilstrekkelige opplysninger til å avgjøre om han vil flytte forsikringen til et annet foretak. Mindretallet mener etter dette at foretaket her ikke har oppfylt redegjøringsplikten i tidligere fal. § 3-3 annet ledd og plutselighetskravet dermed ikke kan gjøres gjeldende.

Mindretallet er videre av den oppfatning at vilkårsutformingen vedrørende plutselighetskravet her er uklart, ved at plutselighetskravet står i et eget innledende avsnitt og ikke knyttet til den konkrete beskrivelsen av dekket farefelt. Samtidig er vilkåret «plutselig» gjentatt under noen farefelt, som f.eks. ved nedsoting, mens det ikke er gjentatt for andre farefelt.

Det er et grunnleggende krav i forbrukeravtaler at avtalevilkår skal være klare og forståelige, jf. forbrukeravtaledirektivet (1193/13/EØF) artikkel 5, første setning.

Det heter videre at det er den tolkning som er mest gunstig for forbrukeren som skal gjelde ved tvil om forståelsen av et vilkår, se også avtaleloven § 37, første ledd nr. 3.

Mindretallet er således av den oppfatning at sikrede skal gis delvis medhold i sitt erstatningskrav ved at sikrede innvilges erstatning så vel for selve rørbruddet som følgeskadene, dog med avkortning 30 %.

Da man er i mindretall finner man ikke grunnlag for å gjøre en vurdering av saksomkostningsspørsmålet, herunder om de fremstår rimelig og nødvendige.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold i det ikke er dekning for vannskadene. Spørsmålet om ansvaret for rørbrudd avvises.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant), Silje Foldøy Grutle (bransjerepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).